

N:o 144.

Uppläst och godkänd i Första Kammaren den 16 maj 1905.
— — — — Andra Kammaren den 16 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden n:is 8, 83 och 118 samt memorial n:is 41 och 94.)

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Ordinarie anslag.

Tullverket.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari 1905 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kungl. Maj:t under sjunde hufvudtiteln i punkten 1 föreslagit Riksdagen *dels* att, med god-
Bih. till Riksd. Prot. 1905. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 34 Häft. (N:o 144.) 1

kännande af det enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag förordade förslag till utgiftsstater för tullverket, för år 1906 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 3,852,100 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, hvarigenom nämnda anslagstitel, i nu gällande riksstat upptagen till 3,849,000 kronor, komme att höjas med 3,100 kronor, *dels ock* att i sammanhang därmed medgifva, att, i afvaktan på definitiv reglering af kustbevakningen i Stockholms skärgård, tills vidare under år 1906, så länge den nuvarande kontrollören vid tullbevakningsinspektionen i Stockholm kvarstode i tjänsten, till aflöning åt honom finge, utöfver det enligt förenämnda förslag å tullverkets indragningsstat för honom uppförda lönebelopp, af tullmedlen disponeras ett belopp, motsvarande tjänstgöringspenningarna vid tjänsten enligt 1904 års aflönings- och ålderstilläggsstater.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle tullverkets ordinarie utgiftsstater för år 1906 komma att utvisa följande slutsummor:

aflöningsstaten	kronor	2,816,150: —
ålderstilläggsstaten	»	250,000: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	2,700: —
indragningsstaten	»	10,080: —
pensionsstaten för afskedade tjänstemän och betjante	»	300,000: —
pensionsstaterna för aflidne tjänstemäns och betjantes efterlämnade änkor och barn (däraf 10,000 kronor bestämdt anslag)	»	35,000: —
omkostnadsstaten	»	438,170: —
	summa kronor	3,852,100: —

De sålunda föreslagna staterna innefatta, i jämförelse med de för innevarande år fastställda, allenast följande ändringar:

i öfvergångsaflöningsstaten minskning med kronor	1,300: —
i indragningsstaten ökning	4,400: —
eller sålunda på det hela ökning med	3,100 kronor.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts omförmälda, i statsverkspropositionen gjorda förslag har Riksdagen till behandling förehafat en af Eders Kungl. Maj:t den 20 januari 1905 till Riksdagen aflåten särskild proposition (n:o 29), hvori Eders Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af protokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att medgifva, att till tillförordnade gränsridaren i Kopparbergs län Per Erik Staffanssons änka Maria Josefina Staffansson, född Larsson, och makarnas tre minderåriga barn, sonen Cingal samt döttrarna Svea Margareta och Signe, finge af tullmedlen utbetalas årliga lifräntor, att från och med den 1 juli 1904 utgå, till änkan med 300 kronor, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, samt till hvar och ett af barnen med 75 kronor, till dess detsamma uppnått aderton års ålder.

Emot förslaget om årliga lifräntor åt den under tjänsteutföring omkomne gränsridaren Per Erik Staffanssons änka och barn har Riksdagen endast ansett sig böra anmärka, att, då enligt lagen angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete af den 5 juli 1901 ersättning till barn efter arbetare, som aflidit till följd af olycksfall i arbetet, utgår endast till dess barnet uppnått femton års ålder, samt Riksdagen vid beviljande i särskilda fall af understöd åt barn efter aflidna stats-tjänare icke heller lärer hafva i allmänhet utsträckt rätten till understöd utöfver nämnda ålder, Eders Kungl. Maj:ts förslag ansetts böra i detta afseende undergå jämkning. Då emellertid det under tullverkets pensionsstater uppförda anslag, hvarifrån de ifrågavarande lifräntorna böra utgå, är af förslagsanslags natur, har någon ändring i slutsumman för pensionsstaterna icke ansetts böra af Riksdagens beslut i detta ämne föranledas.

Emot de i statsverkspropositionen föreslagna ändringarna i tullverkets stater har Riksdagen icke funnit anledning till någon erinran, och har alltså Riksdagen, med bifall till ifrågavarande af Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar och i anledning af omförmälda särskilda proposition,

dels medgifvit, att till tillförordnade gränsridaren i Kopparbergs län Per Erik Staffanssons änka Maria Josefina Staffansson, född Larsson, och makarnas tre minderåriga barn, sonen Cingal samt döttrarna Svea Margareta och Signe, må af tullmedlen utbetalas årliga lifräntor, att från och med den 1 juli 1904 utgå, till änkan med 300 kronor, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, samt till hvar och ett af barnen med 75 kronor, till dess detsamma uppnått femton års ålder;

dels med godkännande af de i statsrådsprotokollet öfver finans-
ärenden den 14 januari 1905 förordade ändringar i tullverkets stater,
för år 1906 beräknat dessa stater till följande belopp:

aflöningsstaten	kronor	2,816,150: —
ålderstilläggsstaten	”	250,000: —
öfvergångsaflöningsstaten	”	2,700: —
indragningsstaten	”	10,080: —
pensionsstaten för afskedade tjänstemän och be- tjante	”	300,000: —
pensionsstaterna för afidne tjänstemäns och betjän- tes efterlämnade änkor och barn (däraf 10,000 kronor bestämdt anslag)	”	35,000: —
omkostnadsstaten	”	438,170: —
	summa kronor	3,852,100: —

och sålunda för år 1906 bestämt anslaget för tullverket till ett mot
staternas slutsumma svarande belopp af 3,852,100 kronor, att såsom för-
slagsanslag utgå direkt af tullmedlen;

dels och medgifvit, att, i afvaktan på definitiv reglering af kust-
bevakningen i Stockholms skärgård, tills vidare under år 1906, så
länge den nuvarande kontrollören vid tullbevakningsinspektionen i Stock-
holm kvarstår i tjänsten, till aflöning åt honom må, utöfver det å in-
dragningsstaten för honom uppförda lönebelopp, af tullmedlen dispo-
neras ett belopp, motsvarande tjänstgöringspenningarna vid tjänsten
enligt 1904 års aflönings- och ålderstilläggsstater.

Statistiska centralbyrån.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen *dels* att med-
gifva, att i den för statistiska centralbyrån gällande stat uppföres aflöning
för ytterligare en andra aktuariefattning med enahanda löneförmåner,
som nu äro med sådan befattning i ämbetsverket förenade, med skyl-
dighet dock för den nya befattningens innehafvare att underkasta sig
de förändrade aflöningsvillkor, som framdeles må komma att fastställas,
och således för ifrågavarande ändamål höja de under denna anslagstitel
för statistiska centralbyrån nu anvisade aflöningsmedel, utgörande 28,400
kronor, till 31,400 kronor, eller med 3,000 kronor, *dels* att höja det i
nu gällande riksstat för samma ämbetsverk uppförda reservationsanslaget
till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättningar från
20,000 kronor till 28,000 kronor, eller med 8,000 kronor, vid bifall
hvertill hela anslagstiteln statistiska centralbyrån skulle komma att höjas

från 69,600 kronor till 80,600 kronor, *dels ock* att medgifva, att af det för bestridande af tryckningskostnaderna för en aflönings- och pensionsstatistik anvisade reservationsanslag måtte få under åren 1905 och 1906 användas ett belopp af 6,000 kronor till utarbetande af samma statistik.

Då frågan om statistiska centralbyråns behof af arbetskrafter och dessas aflöning lärer blifva föremål för utredning af den af Eders Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta kommitté för afgifvande af förslag rörande regleringen af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden och då dessutom Eders Kungl. Maj:t den 20 januari 1905 tillsatt en särskild kommitté med uppdrag att verkställa utredning och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med förslag, huru inom rikets officiella statistik största möjliga enhet och planmässighet i arbetet äfvensom ökad skyndsamt vid publikationen må kunna åstadkommas, har Riksdagen ansett sig icke kunna nu medgifva någon ökning af byråns ordinarie tjänstemannapersonal eller någon höjning i det ordinarie anslaget till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättningar.

Emellertid har Riksdagen, med afseende å den förebragta utredningen, funnit de af Eders Kungl. Maj:t äskade medlen vara för fortgången af byråns arbeten i enlighet med därom nu gällande bestämmelser behöfliga, hvadan enligt Riksdagens åsikt de ifrågavarande medlen böra på extra stat för år 1906 beviljas.

Emot det begärda medgifvandet i fråga om användningen af anslaget för tryckning af en aflönings- och pensionsstatistik har Riksdagen icke funnit anledning till någon erinran.

Riksdagen har alltså i anledning af Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels till arfvode åt en extra tjänsteman i statistiska centralbyrån med enahanda löneförmåner, som nu äro med befattning såsom andre aktuarie i ämbetsverket förenade, på extra stat för år 1906 anvisat ett anslag å 3,000 kronor;

dels till förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden hos statistiska centralbyrån samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anslagna medel på extra stat för år 1906 anvisat ett anslag å 8,000 kronor;

dels ock medgifvit, att af det för bestridande af tryckningskostnaderna för en aflönings- och pensionsstatistik anvisade reservationsanslag må under åren 1905 och 1906 användas ett belopp af 6,000 kronor till utarbetande af samma statistik.

Till följd af dessa beslut kommer ordinarie anslaget till statistiska centralbyrån att i 1906 års riksstat uppföras med oförändradt belopp af 69,600 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

3:o) Uti en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen måtte besluta, att det i årets statsverksproposition under sjunde hufvudtitelns ordinarie utgifter uppförda anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» skulle för år 1906 ökas med 5,000 kronor till understöd åt sådana idkare af handverk och annan mindre industri, hvilka bedrifva sin verksamhet i den omfattning, att de själfva i allmänhet icke deltaga i yrkesarbetet, och som önska att genom inhämtande i främmande länder af nya arbetsmetoder m. m. förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet.

Till stöd för detta förslag har i motionen anförts följande:

»Till understöd åt sådana idkare af handverk och annan mindre industri, hvilka bedrifva sin verksamhet i den omfattning, att de i allmänhet icke själfva deltaga i yrkesarbetet, och som önska att genom inhämtande i främmande länder af nya arbetsmetoder m. m. förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet, har Riksdagen år 1902 anvisat ett ordinarie anslag af 5,000 kronor, som oförändradt utgått under de två sistförflutna åren.

I min motion n:o 148 vid sistlidna riksdag gjorde jag framställning om detta anslags höjande till 10,000 kronor, alldenstund det redan första året visat sig, att anslaget var alltför knappt tillmätt.

Statsutskottets utlåtande med anledning af min motion var af följande lydelse:

»Till sådana understöd, hvarom i motionen förmäles, har Riksdagen år 1902 på ordinarie stat uppfört ett anslag af 5,000 kronor, hvilket belopp, enligt hvad af den då förebragta utredningen framgår, kommerskollegium ansett lämpligen kunna under dåvarande förhållanden för ändamålet anslås. Äfven om utskottet icke kan bestrida, att höjning af anslaget kan komma att visa sig behöflig, synes likväl tillräcklig erfarenhet härutinnan ännu icke hafva kunnat förvärfvas. På grund häraf och då i hvarje fall någon förhöjning af anslaget icke synes böra vidtagas, med mindre behovet af en sådan åtgärd blifvit genom utredning af vederbörande myndigheter ådagalagdt, får utskottet hemställa, att herr Ljunggrens förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Riksdagen fattade sitt beslut i enlighet med statsutskottets hemställan. Då i föreliggande statsverksproposition ofvannämnda anslag under den ordinarie titeln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» uppförts till oförändradt belopp 5,000 kronor och samma skäl fortfarande finnes för anslaget ökning, som jag i min förra motion tillät mig anföra, vågar jag ånyo fästa Riksdagens uppmärksamhet på den allmänna fördel å handtverkeriernas och den mindre industriens område, som skulle vinnas därigenom, att staten med tillräckliga medel understödde handtverksmästarnes stipendieresor.

Att det nuvarande anslaget 5,000 kronor är för knappt, har sistlidne höst ådagalagts genom kommerskollegii här nedan intagna underdåniga utlåtande med anledning af remiss af följande framställning till Kungl. Maj:t från centralstyrelsen för Sveriges industri- och handtverksorganisation.

Nämnda under sistlidne september aflättna underdåniga framställning var af följande lydelse:

»Till Konungen.

Åt sådana idkare af handtverk och annan mindre industri, hvilka i allmänhet icke själfva deltaga i yrkesarbetet, ha på Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition de senare årens Riksdagar beviljat ett årligt anslag af 5,000 kronor för att bereda tillfälle till studier i främmande länder af nyare arbetsmetoder och dymedelst förvärfvandet af ökade insikter i tekniskt och kommersiellt hänseende o. s. v.

Centralstyrelsen för Sveriges industri- och handtverksorganisation, som på sin tid gjorde framställning hos Eders Kungl. Maj:t i ofvannerörda syfte och sedermera fått sig anförtrodt att afgifva förberedande yttrande om de sökande, har kunnat konstatera det stora intresse, hvarmed denna sak omfattats i de kretsar, som däraf berörts, och vågar på grund af vunnit erfarenhet säga, att utbytet af hittills företagna stipendieresor för de orter och grenar af industri och handtverk, hvilka nåtts af resultatet af dessa studier och impulser, visat sig godt och för framtiden löftesbringande.

Med tacksamt erkännande häraf beslöt centralorganisationens för Sveriges industri och handtverk årsmöte i juli månad innevarande år att hos Eders Kungl. Maj:t göra underdånig framställning om ett ökad anslag för detta ändamål — detta under betonande af att om vår inhemska industri skall kunna tillfredsställa nutidens högt uppdrifna fordringar, måste dess utförare hämta ingifvelser från de stora industricentra. Vidare ansåg årsmötet det alldeles otvifvelaktigt, att de erfarenheter, som själf-

ständiga yrkesutöfvare äro i tillfälle att inhämta utomlands, bäst komma den svenska industrien till godo, då de med säkerhet återkomma till fäderneslandet och där göra sina erfarenheter fruktbarande genom att inplanta dem hos sina arbetare.

Centralstyrelsen, som nu går att fullgöra årsmötets uppdrag, erinrar sig därvid det ganska gynnsamma mottagande en enskild motionärs yrkande i denna riktning rönte af statsutskottet vid detta års riksdag, och då exempelvis i vårt broderland Norge motsvarande önskemål tillgodosetts på ett långt frikostigare sätt, än hvad hittills skett i vårt land, vågar centralstyrelsen hoppas på ett välvilligt tillmötesgående af årsmötets underdåniga anhållan, det Eders Kungl. Maj:t behagade till 1905 års Riksdag göra nådig framställning om ett anslag af 25,000 kr. för ofvan sagda ändamål.

Underdånigst

Centralstyrelsen för Sveriges industri- och handtverksorganisation

C. J. F. LJUNGGREN

Ordförande.

N. J. Welinder.

Sekreterare.▼

Kommerskollegii underdåniga utlåtande med anledning af förestående framställning är afgifvet den 11 oktober 1904 och lydte sålunda:

»Sedan Riksdagen, med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t uti nådig proposition den 14 januari 1902 angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» till understöd åt sådana idkare af handtverk och annan mindre industri, hvilka bedrefve sin verksamhet i en omfattning, att de i allmänhet icke själfva deltog i yrkesarbetet, och som önskade genom inhämtande i främmande länder af nya arbetsmetoder m. m. förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet, uppfört ett särskildt anslag af 5,000 kr., samt Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref till kommerskollegium den 31 december 1902 uppdragit åt kollegium att årligen ej mindre på lämpligt sätt meddela allmänheten underrättelse om anslaget med föreläggande af viss tid, inom hvilken de, som önskade komma i åtnjutande af ifrågavarande understöd, skulle till kollegium ingifva ansökning därom samt med tillkännagifvande om de uppgifter, sådan ansökning borde innehålla, och om de intyg, hvaraf densamma borde vara åtföljd, än äfven därefter, sedan kollegium inhämtat yttrande från centralstyrel-

sen för Sveriges handtverks- och industriföreningar, eller, som denna styrelse nu benämnes, centralstyrelsen för Sveriges industri- och handtverksorganisation, till Eders Kungl. Maj:t öfverlämna de inkomna ansökningarna med underdånigt förslag å dem, som företrädesvis böra komma i åtanke vid anslagsbeloppets fördelning, har i en till Eders Kungl. Maj:t ingifven skrift centralstyrelsen för Sveriges industri- och handtverksorganisation efter uppdrag af centralorganisationens för Sveriges industri- och handverk årsmöte innevarande år i underdånighet anhållit, det Eders Kungl. Maj:t täcktes till 1905 års Riksdag göra nådig framställning om höjning af ifrågavarande anslag till 25,000 kronor, till stöd för hvilken ansökning anförts hufvudsakligen, att centralstyrelsen på grund af vunnen erfarenhet vågade uttala, att utbytet af hittills företagna stipendieresor visat sig godt och för framtiden löftesbringande, att, om vår inhemska industri skulle kunna tillfredsställa nutidens högt uppdrifna fordringar, deras utöfvare måste inhämta ingifvelser från de stora industricentra, samt att det vore otvifvelaktigt, att de erfarenheter, som själfständiga yrkesutöfvare vore i tillfälle att inhämta utomlands, komme den svenska industrien till godo, enär ifrågavarande understödstagare med säkerhet återkomme till fäderneslandet och där gjorde sina erfarenheter fruktbarande genom att inplanta dem hos sina arbetare.

Kommerskollegium, som genom nådig remiss fått sig anbefalldt att i detta ärende afgifva underdånigt utlåtande, får i sådant afseende med återställande af remissakten i underdånighet anföra följande.

Antalet af de för erhållande af understöd från anslaget i fråga till kollegium inkomna ansökningarna hafva år 1903 — eller det första år, för hvilket anslaget utgått — uppgått till 70 och under innevarande år utgjort 39; och har anslaget fördelats sålunda, att reseunderstöd beviljats år 1903 åt 12 personer och år 1904 åt 11, med belopp, växlande från 300 kr. till och med 550 kr., därvid i fråga om reseunderstödens belopp hänsyn tagits till bland annat resornas längd och lefnadskostnaderna i de länder, där vederbörande sökande skulle uppehålla sig.

Då med anslagsbeloppets nuvarande begränsning icke alla de sökande, hvilka visat sig kompetenta, kunnat erhålla reseunderstöd från ifrågavarande anslag, finner kollegium, med hänsyn härtill samt med afseende å hvad i förevarande framställning anförts särskildt beträffande de goda resultaten af de med understöd från anslaget hittills företagna resorna, i likhet med centralstyrelsen en förhöjning af anslaget af omständigheterna påkallad.

Beträffande beloppet af den ifrågasatta förhöjningen synes kollegium emellertid anledning för närvarande icke föreligga att i sådant afseende föreslå mer än 5,000 kronor, en förhöjning, som i allt fall innebär en fördubbling af det nuvarande anslagsbeloppet.

Kollegium får alltså i underdånighet hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtagna åtgärd, att ifrågavarande med 5,000 kronor nu utgående anslag till reseunderstöd åt sådana idkare af handtverk och annan mindre industri, hvilka bedrefve sin verksamhet i den omfattning, att de i allmänhet icke själfva deltog i yrkesarbetet, må varda höjdt med 5,000 kronor och sålunda för framtiden tills vidare komma att utgå och å ordinarie stat uppföras med belopp af 10,000 kronor.

I anseende till detta gynsamma uttalande af kommerskollegium och med stöd af statsutskottets här ofvan intagna utlåtande vid förliden riksdag hade man ju anledning att göra sig förhoppning, att Kungl. Maj:t skulle hafva beslutat göra framställning till Riksdagen om nämnda ordinarie anslags ökning till det belopp, kommerskollegium föreslagit, eller just samma belopp, hvarom min motion sistliden riksdag rörde sig. Då nu så icke skett, har jag vågat ånyo motionera i frågan med bibehållande af samma anslagsyrkande som förlidet år. Det kunde för frågans bedömande hafva sitt särskilda intresse att taga i betraktande, huru pass omfattande landets handtverksmästarekår i själfva verket är. Enligt senaste statistik funnos år 1902 icke mindre än 51,089 själfständiga handtverksidkare i riket. Detta är ju ett högst respektabelt antal, som i och för sig borde kunna vitsorda behofvet af större anslag för resestipendier än det nuvarande obetydliga beloppet af allenast 5,000 kronor, hvilket belopp också enligt kommerskollegii åsikt är otillräckligt för att komma alla kompetenta sökande till del. Och det förhåller sig tyvärr också på det sättet, att man icke ens för den närmaste framtiden kan se någon möjlighet att med ett otillräckligt stipendieanslag tillfredsställa ens de mest kompetenta sökande, då för det första vid upprepade ansökningar en viss ordningsföljd alltid måste komma att tillämpas, som måhända stundom sätter många meriterade tillbaka ett eller annat år för andra lika berättigade, och för det andra det knappast kan vara att förvänta, att vederbörande skola under en följd af år vilja upprepa sina ansökningar om stipendier, till hvilkas erhållande sådan ringa sannolikhet förefinnes, om än meriterna kunna vara aldrig så utmärkta.

Å andra sidan kan det icke vara tänkbart, att man genom minskning af beloppet för studieresorna skulle kunna vinna något beträffande

ökadt antal stipendier, ty de hittills utgifna beloppen äro visst icke för höga, snarare motsatsen.

Jämför man det för handtverksmästares stipendieresor afsedda beloppet 5,000 kronor med det för arbetares i de särskilda näringsyrkena i riksstaten uppförda beloppet 35,000 kronor, torde den bristande öfverensstämelsen dem emellan oförtydligt framgå icke allenast därutinnan, att det gifvetvis bland landets handtverksmästare förefinnes ett relativt större antal personer, som kunna anses lämpliga för åtnjutande af statens reseunderstöd, än yrkesarbetarnes klass omfattar, utan äfven därutinnan, såsom också af kommerskollegium vitsordats, att handtverksmästarestipendierna med all säkerhet återkomma till fäderneslandet och där göra sina erfarenheter fruktbarande genom att inplanta dem hos sina arbetare, vid hvilket förhållande sålunda mångdubbelt gagn skulle kunna vinnas af mästarnes stipendieresor.

Statistiken för år 1902 utvisade, att näringsarbetarne kunde fördelas sålunda:

handtverksarbetare	45,319 st.
fabriksarbetare	263,244 »
bergsbruksarbetare	30,750 »
hvertill kunde läggas mejeriarbetare	5,500 »
	<hr/>
	summa 344,813 näringsarbetare.

Af detta stora antal arbetare — som numera får taxeras till cirka 350,000 — lär man nu kunna frånräkna en stor del, som såsom icke varande »fackarbetare» knappast kunna komma att reflektera på sökande af resestipendier. Blott med approximativ beräkning kan man emellertid komma till något resultat härutinnan, och torde det sålunda få antagas tillnärmelsevis riktigt, att antalet fackarbetare utgör cirka 250,000. För dessas vidkommande är emellertid 35,000 kronor anvisadt till stipendieresor, under det att för långt öfver 50,000 handtverksmästare blott utgår 5,000 kronor.

För min del behjärtar jag fullt och inser fördelen af tillräckligt anslag för fackarbetares studieresor och hoppas, att det nu utgående anslaget måtte vinna ökning i mån af näringarnas utveckling, så mycket snarare som näringarna själfva vinna gagn af arbetarnes ökade insikt i yrkena. Jämförelsen, som jag här gjort, har emellertid tillkommit för att ådagalägga behofvet af att mästarnes stipendieanslag måtte komma i bättre öfverensstämmelse med det mycket äldre anslaget för fackarbetarnes stipendieresor.

Då år 1903 mästartipendier för första gången skulle utdelas, väckte saken det lifligaste intresse öfverallt i landets handtverkskretsar.

70 sökande anmälde sig, och fördelade sig dessa å 32 yrken och 46 olika platser i riket.

Resultatet blef, att af dessa 70 sökande kunde blott 12 erhålla stipendier, växlande mellan 300 och 500 kronor, för det mesta dock 400 kronor.

Stipendierna tillkommo följande yrken:

bagare, bildhuggare, bokbindare, fotokemigraf, färgare, körsnär, metallfabrikör, målare, skomakare, skraddare, snickare och vagnmakare, d. v. s. en representant för hvarterdera af dessa yrken.

Andra året, som stipendier utdelades, funnos emellertid blott 39 sökande. Att minskning inträdt, hade sin giltiga förklaring dels däri, att det under tiden blifvit bekant i landet angående anslaget obetydlighet och om den ringa sannolikheten, som funnes att utfå resestipendium, dels ock i den helt naturliga obenägenheten hos sökandena att utsätta sig för upprepadt afslag, som gifvetvis hos konkurrenter i yrket skulle kunna framkalla obehagliga reflexioner.

De 11 sökande, som 1904 undfingo stipendier, fördela sig på följande lika många yrken:

byggmästare, fotograf, formmakare, färgyllare, guldsmed, målare, smidesfabrikant, svarfvare, snörmakare, tenngjutare och mindre mekanisk fabrikant.

Stipendiebeloppen blefvo 400—550 kronor, mest dock det lägre beloppet.

Då man betänker, att det finnes cirka 60 olika yrken bland handtverk och mindre industri, och att, såsom ofvan anförts, dessa yrkens representanter uppgå till öfver 51,000 personer, lär det vara uppenbart, att dessa näringsidkare för det närvarande icke i anförda hänseende uppmärksammas på sådant sätt, som man kan säga det är statens plikt att göra.

Statsutskottet yttrade förlidet år, att någon förhöjning af anslaget icke synes böra vidtagas, med mindre behovet af en sådan åtgärd blifvit genom utredning af vederbörande myndigheter ådagalagdt. Då, såsom här ofvan anförts, kommerskollegium lifligt förordat ökning af stipendieanslaget från nuvarande 5,000 kronor till 10,000 kronor, torde det af statsutskottet önska officiella vitsordandet af behovet af förevarande åtgärd nu förefinnas.

Näringarna äro i behof af all den hjälp och uppmuntran, som statsintresset kan gifva, och därvid bör då icke förbises den klass

näringsidkare, som mera än någon annan behöfver det allmännas understöd till vinnande af framsteg och ökade insikter i yrket. Särskildt torde denna statens medverkan vara nyttig under en tid, då den större industrien söker att inkräkta på handtverkeriernas område, därvid beklagligen understödd af den tilltagande utländska konkurrensen och den sedan länge inrotade smaken för allt utländskt.»

Riksdagen har funnit det vara genom kommerskollegii i motionen återgifna utlåtande utredt, att det i ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» ingående, af 1902 års Riksdag beviljade anslag å 5,000 kronor till reseunderstöd åt sådana idkare af handtverk och annan mindre industri, hvarom i motionen förmäles, är för sitt ändamål otillräckligt; och hafva vid sådant förhållande de skäl, som vid 1904 års riksdag af statsutskottet anfördes för afslag å den i enahanda syfte då väckta motionen, ansetts numera icke böra utgöra hinder för bifall till motionen.

I anledning häraf och på grund af hvad till stöd för förslaget i motionen yttrats, har Riksdagen, med bifall till förevarande motion, ökat det under sjunde hufvudtitelns ordinarie utgifter uppförda anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» med 5,000 kronor till understöd åt sådana idkare af handtverk och annan mindre industri, hvilka bedrifva sin verksamhet i den omfattning, att de själfva i allmänhet icke deltaga i yrkesarbetet, och som önska att genom inhämtande i främmande länder af nya arbetsmetoder m. m. förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet.

Genom detta beslut har anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna, i nu gällande riksstat upptaget till 73,500 kronor, ökats till 78,500 kronor.

Patent- och registreringsverket.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, med godkännande af det enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 januari 1905 tillstyrkta förslag till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1906, medgifva,

att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de

utgifter, hvilka i enlighet med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning under år 1906 af förordningen angående patent, lagen om skydd för varumärken samt lagen om skydd för vissa mönster och modeller, samt

att afgifterna för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag, solidariska bankbolag, föreningar för ekonomisk verksamhet samt afgifterna för andra uppgifter till aktiebolags-, försäkrings- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1906 af lagen om aktiebolag, lagen angående solidariska bankbolag, lagen angående bankaktiebolag och lagen om försäkringsrörelse eller ock af Eders Kungl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1906 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagarna om ändringar i vissa delar af sistberörda lag, lagen om handelsbolag och enkla bolag samt lagen om försäkringsrörelse.

Omförmälda förslag till utgiftsstat är af följande lydelse:

Utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1906.

		K r o n o r.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa aflöning.			
<i>A. Aflöningar.</i>						
1 öfverdirektör	5,000	2,000	7,000			
1 öfveringenjör	3,700	1,800	5,500	} Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor.		
1 öfveringenjör	3,700	1,800	5,500			
1 ledamot och sekreterare	3,000	1,500	4,500	} Lönen kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.		
2 ledamöter och sekreterare	6,000	3,000	9,000			
1 registrator och arkivarie	1,800	1,200	3,000			
1 notarie	1,800	1,200	3,000			
1 byråingenjör	1,800	1,200	3,000			
7 byråingenjörer	12,600	8,400	21,000			
1 bokhållare	1,800	1,200	3,000	} Lönen kan efter 5 år höjas med 100 kronor.		
1 förste vaktmästare	800	300	1,100			
1 vaktmästare	500	300	800			
2 vaktmästare	1,000	600	1,600			68,000
<i>Anm.</i> Om vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, lönen minskas med 150 kronor.						
Anslag till ålderstillägg, förslagsvis					6,800	74,800
<i>B. Omkostnader.</i>						
Förslagsanslag.						
Till adjungerade ledamöter, biträdande ingenjörer, amanuenser, särskildt tillkallade tekniska biträden, extra skrifbiträden, extra vaktmästare, vikariatsersättningar, renskrifning och skrifmaterialier, postafgifter, hyror, ved, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m.					93,000	
,, böcker och tidskrifter, trycknings- och bindningskostnader, kungörelser och publikationer m. m. efter afdrag af influtna prenumerationsafgifter och dylikt					70,600	
,, återställda registreringsafgifter					3,000	
,, bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern....					1,600	168,200
summa kronor						243,000

Den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna utgiftsstaten för år 1906 skiljer sig från den för ämbetsverket nu gällande stat endast i fråga om beloppet af det däri uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg, hvilket anslag enligt förslaget skulle höjas från 6,300 kronor till 6,800 kronor, och har denna höjning vidtagits för att möta den ökade utgift, som kunde under år 1906 tillkomma för beredande af ålderstillägg åt en ämbetsverkets tjänsteman, hvilken tillträdtt sin befattning år 1900 och fördenskull kunde finnas berättigad till åtnjutande af ålderstillägg med 1906 års ingång.

Riksdagen har, med godkännande af ofvan intagna förslag till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1906, medgifvit,

att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de utgifter, hvilka i enlighet med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning under år 1906 af förordningen angående patent, lagen om skydd för varumärken samt lagen om skydd för vissa mönster och modeller, samt

att afgifterna för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag, solidariska bankbolag, föreningar för ekonomisk verksamhet samt afgifterna för andra uppgifter till aktiebolags-, försäkrings- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1906 af lagen om aktiebolag, lagen angående solidariska bankbolag, lagen angående bankaktiebolag och lagen om försäkringsrörelse eller ock af Eders Kungl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1906 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagarna om ändringar i vissa delar af sistberörda lag, lagen om handelsbolag och enkla bolag samt lagen om försäkringsrörelse.

Rese- och traktamentspenningar.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja det å sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från 18,769 kronor till 22,269 kronor, eller således med 3,500 kronor.

Riksdagen har beslutit, att förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar skall i riksstaten för år 1906 uppföras med samma belopp som i innevarande års riksstat eller 18,769 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

6:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln har icke någon förändring blifvit föreslagen.

Riksdagen har för år 1906 fastställt samtliga de ordinarie anslag under denna hufvudtitel, som här ofvan icke blifvit omförmälda, till samma belopp som i innevarande års riksstat.

Extra anslag.

För tillfälliga behof, hänförliga till sjunde hufvudtiteln, hafva, förutom de under punkt 2:o här ofvan omförmälda, följande anslag beviljats.

Arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå.

7:o) I öfverensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har Riksdagen, i likhet med hvad förut under en följd af år ägt rum, till beredande af arfvode för en *byråassistent å finansdepartementets bankbyrå* på extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 4,500 kronor.

Ordnande och registrerande af vissa handlingar i kammararkivet.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *fortsatt ordnande och registrerande af kammararkivets handlingar* bevilja ett extra anslag af 10,000 kronor att utgå under två år samt däraf för år 1906 anvisa 5,000 kronor, att ställas till kammarkollegii disposition mot den redovisning och kontroll, som Eders Kungl. Maj:t kunde finna skäligt föreskrifva.

Af den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen i detta ärende inhämtas, bland annat, att kammarkollegium i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 23 september 1904 meddelat, att det af anförda skäl kunde förväntas, att, under förutsättning att det ifrågavarande arbetet finge enligt nuvarande anordning fortgå jämväl efter 1905 års slut, detsamma skulle vara i hufvudsak afslutadt vid utgången af år 1907.

Med framhållande häraf får Riksdagen anmäla, att på grund af den utredning, som i ärendet förekommit, Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, för fortsatt ordnande och registrerande af kammararkivets handlingar beviljat ett extra anslag af 10,000

kronor, att utgå under två år, samt däraf för år 1906 anvisat 5,000 kronor, att ställas till kammarkollegii disposition mot den redovisning och kontroll, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva.

Förstärkning af statskontorets arbetskrafter.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till förstärkande af statskontorets arbetskrafter på extra stat för år 1906 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

Ehuru den öfverflyttning till länsstyrelserna af den statskontoret hittills åliggande granskningen af rektorernas vid de allmänna läroverken och vissa andra undervisningsanstalters aflöningsrekvisitioner, som enligt hvad i det statsverkspropositionen bifogade statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 14 januari 1905 under punkten 1 förmäles blifvit genomförd genom kungl. kungörelsen den 8 december 1904, medfört en minskning i statskontorets arbetsbörda och vid sådant förhållande det synes kunna ifrågasättas, att förenämnda anslag numera skulle vara af behovet mindre påkalladt, anser sig Riksdagen, då frågan om statskontorets omorganisation för närvarande är på grund af löne-regleringskommitténs i ärendet afgifna förslag på Eders Kungl. Maj:ts pröfning beroende, böra hemställa om beviljande af ifrågavarande anslag äfven för år 1906.

Riksdagen har alltså till *förstärkande af statskontorets arbetskrafter* på extra stat jämväl för år 1906 anvisat ett anslag af 3,000 kronor.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *gäldande af utaf statskontoret gjorda förskott*, 356,097 kronor 23 öre, å extra stat för år 1906 anvisa ett belopp, för jämnande af hufvudtitelns slutsumma beräknadt till 356,141 kronor.

Af statsrådsprotokollet inhämtas, att de af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, som tillhörde sjunde hufvudtiteln och borde till ersättande hos Riksdagen anmälas, vore enligt uppgift från statskontoret:

till anskaffande af en ny furstlig krona	kronor	12,000: —
„ förstärkning af statskontorets arbetskrafter för år 1903, jämlikt Riksdagens medgifvande i skrifvelse den 22 maj 1903	„	3,000: —
	transport kronor	15,000: —

	transport kronor	15,000: —
till ersättning till ägare af skattefrälsehemman, hvilkas ränta icke blifvit af statsverket inlöst	„	32,784: 87
„ ersättning för förskott till inlösen af skattefrälse- räntor	„	12,524: 66
„ kommerskollegium, enligt kungl. brefvet den 17 juni 1893, utanordnade medel för godtgörande af vissa utgifter och kostnader för svenskt sjö- folk m. m., 22,300 kronor, samt, enligt kungl. brefvet den 22 januari 1897 angående ordningen och sättet för gäldande af vissa utgifter, som föranledas af stadgandena i 319 och 321 §§ i sjölagen, utanordnade medel, 600 kronor, eller tillsammans	„	22,900: —
„ generaltullstyrelsen, jämlikt kungl. brefvet den 8 april 1904, utanordnade medel såsom godt- görelse för förskjuten kostnad för anbringande år 1903 af registreringsnummer å svenska fartyg	„	311: 55
„ kostnader för den under den 3 oktober 1902 tillsatta löneregleringskommittén	„	49,671: 24
„ kostnader för den under den 9 juni 1899 till- satta kommittén för utredning angående för- ändradt ordnande af det civila pensionsväsendet	„	39,742: 24
„ kostnader för den under den 9 november 1900 tillsatta kommittén för utredning angående för- bättrad pensioneringssätt för sjömän	„	52,652: 44
„ kostnader för den under den 21 februari 1902 tillsatta värnskattskommittén	„	4,820: 60
„ kostnader för den under den 7 oktober 1898 tillsatta kommittén för revision af förordningen angående försäljning af vin och maldrycker, 11,016 kronor 46 öre, äfvensom för utarbetande af förslag till förordning angående försäljning af svagdricka m. m., 1,000 kronor, eller tillhopa	„	12,016: 46
till kostnader för den under den 4 april 1902 till- satta kommittén för förnyad utredning af frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maldrycksbeskattning	„	6,299: 90
	transport kronor	248,723: 96

	transport kronor	248,723: 96
till	kostnader för den under den 31 oktober 1902 tillsatta hvitbetssockerbeskattningskommittén. .	„ 27,672: 09
„	kostnader för verkställande af revision af förordningen den 12 februari 1864 angående hvad i afseende å passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör m. m.	„ 12,044: 74
„	kostnader för revision af förordningen den 22 november 1878 angående befälet å svenska handelsfartyg, reglementet för navigationsskolorna i riket den 6 juni 1890 med flera författningar rörande sjöfartsnäringen.	„ 8,955: 58
„	kostnader för utarbetande af förslag till kontrollföreskrifter till förekommande af ångpannors exploderande.	„ 10,608: 38
„	kostnader för utredning angående behöfligheten af ändringar i gällande bestämmelser rörande bokföringen i statskontoret och utarbetande af förslag i ämnet m. m.	„ 15,000: —
„	kostnader för utarbetande af förslag till bestämmelser till betryggande af viktigare offentliga handlingars bestånd m. m.	„ 4,616: 42
„	ersättning för anställande af vissa undersökningar rörande artificiella sötämnena äfvensom utarbetande af förslag till bestämmelser angående importen af och rörelsen med dylika ämnen	„ 996: 86
„	kostnader för utredning och uppgörande af förslag i anledning af beslutade tullförhöjningar i främmande länder.	„ 14,219: 89
„	kostnader för utredning och utarbetande af förslag rörande ökad beskattning å tobak och tobaksfabrikat	„ 13,259: 31
	summa kronor	356,097: 23

Riksdagen har, till ersättning för ofvanberörda, af statskontoret gjorda förskott, samt för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, å extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 356,191 kronor.

Förstärkning af arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen.

11:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till bestridande af kostnaderna för *uppehållande på förordnande under år 1906 af en notarietjänst å generaltullstyrelsens kanslibyrå samt af två revisorstjänster och en aktuarietjänst å samma styrelses revisionsbyrå* på extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 12,000 kronor.

Underhåll och reparationer af publika byggnader.

12:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1900—1905 ägt rum, på extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 50,000 kronor till *underhåll och reparationer af publika byggnader*.

Underhålls- och restaureringsarbeten vid Borgholms slottsruin.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till utförande af *underhålls- och restaureringsarbeten vid Borgholms slottsruin*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1905 omförmälda plan, på extra stat bevilja ett anslag af 35,000 kronor, att utgå under sju år, och däraf för år 1906 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

Då Riksdagen går att besvara Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, anser sig Riksdagen böra erinra om hvad Riksdagen år 1901 anförde i auleddning af ett af Eders Kungl. Maj:t under åttonde hufvudtiteln framställt förslag om beviljande af anslag för utförande af restaureringsarbeten å Bohus fästningsruin. I skrifvelse den 29 maj 1901, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, yttrade Riksdagen i nämnda fråga, bland annat:

»Riksdagen har funnit önskligt, att åtgärder vidtagas i syfte att de ännu kvarstående delarna af Bohus fästning må bevaras från ytterligare förstöring, men har ansett sig på grund af den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelse för ärendets förberedande behandling böra uttala den mening, att enligt Riksdagens åsikt planen för de ifrågavarande arbetena bör på det sätt noga begränsas, att något åter-

ställande af fästningens särskilda delar till deras förutvarande skick icke bör ifrågakomma i vidsträcktare omfattning, än som för vinnande af ofvan angifna syfte kan finnas vara oundgängligen nödvändigt. Endast under förutsättning att arbetena sålunda begränsas, har Riksdagen ansett sig kunna för ändamålet bevilja statsanslag, hvilket därför också syns Riksdagen böra beviljas icke i den form, som af Eders Kungl. Maj:t föreslagits, utan till utförande af »konserveringsarbeten» å fästningsruinen.»

De allmänna grunder, enligt hvilka Riksdagen sålunda ansett byggnadsarbetena å Bohus fästningsruin böra utföras, synas böra vinna tillämpning äfven beträffande de ifrågasatta arbetena å Borgholms slottsruin, hvilken med afseende å sin historiska märklighet och sin dominerande belägenhet synes väl förtjänt att skyddas från förfall. Emellertid har Riksdagen af utredningen i ärendet funnit, att den uppgjorda byggnadsplanen omfattar åtskilliga arbeten, hvilkas syfte icke inskränker sig till att bevara slottsruinen från ytterligare förstöring, utan som, på sätt jämväl i Eders Kungl. Maj:ts till Riksdagen gjorda hemställan uttryckligen angifves, afse att i viss mån »restaurera» ruinen. Då enligt Riksdagens mening dessa arbeten icke böra komma till utförande, har Riksdagen ansett anslaget böra minskas till det belopp, som kan motsvara kostnaden för nödiga *underhålls*arbeten; och har Riksdagen ansett ett belopp af 20,000 kronor, fördeladt på fyra år, vara härför tillräckligt.

Riksdagen har alltså i anledning af Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till utförande af underhållsarbeten vid Borgholms slottsruin på extra stat beviljat ett anslag af 20,000 kronor samt däraf för år 1906 anvisat ett belopp af 5,000 kronor.

Arfvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1906 anvisa ett anslag af 2,000 kronor, att utgå såsom *arfvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium.*

Af hvad i ärendet förekommit synes framgå, att den kommerskollegium åliggande granskningen af verkställda undersökningar angående inträffade sjöolyckor, till följd af bristen på sakkunskap inom kollegium i sjötekniska frågor, icke kunnat medföra afsedt gagn. Det förslag till afhjälpan af nämnda brist, som den af Eders Kungl. Maj:t den 1 juli 1898 tillsatta kommitté för behandling af vissa sjöfartsnäringen

och den utrikes handeln rörande frågor framställt och som sedermera upptagits och förordats af Sveriges allmänna sjöfartsförening och af kommerskollegium, har nu af Eders Kungl. Maj:t blifvit förelagdt Riksdagen; och har Riksdagen som i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 17 maj 1904 förordat anställande hos kommerskollegium af ett sjötekniskt biträde för ombesörjande af ofvannämnda granskning och för vidtagande af vissa däraf föranledda åtgärder, ansett sig böra bifalla hvad af Eders Kungl. Maj:t nu i ämnet föreslagits.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1906 anvisat ett anslag af 2,000 kronor att utgå såsom arfvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium.

Arbetsstatistiska undersökningar i kommerskollegium.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *arbetsstatistiska undersökningar* på extra stat för år 1906 anvisa ett belopp af 24,852 kronor.

Det begärda anslaget belopp har af föredragande departementschefen beräknats sålunda:

arfvoden till två tjänstemän, hvartdera till belopp motsvarande aflöning till en första gradens tjänsteman	kronor	6,000: —
arfvoden till amanuenser	”	3,000: —
arfvoden till extra skrif- och räknebiträden	”	3,240: —
vikariatsersättningar och gratifikationer	”	612: —
ersättning till ombud i orterna för införskaffande af primäruppgifter för den allmänna socialstatistiken	”	6,000: —
ersättning för bekommande af primäruppgifter för de särskilda specialundersökningarna	”	5,000: —
ersättning till särskildt tillkallade kommitterade och sakkunnige samt till författarearfvoden	”	1,000: —
	Summa kronor	24,852: —

Då anslaget till arbetsstatistiska undersökningar för innevarande år, likasom för hvartdera af åren 1903 och 1904, är bestämdt till 15,000 kronor, belöper sig den nu ifrågasatta ökningen till sammanlagdt 9,852 kronor.

Hvad i statsrådsprotokollet meddelats angående planläggningen af de arbetsstatistiska undersökningarna inom kommerskollegium för

de närmaste åren synes gifva anledning befara, att detta arbete kan blifva så vidtomfattande, att för dess genomförande måste förut-sättas en synnerligen betydande ökning i statens anslag för ändamålet och att dessutom gagnet af arbetet kommer att förringas därigenom, att bearbetningen och utgifvandet af den plaulagda statistiken icke skall kunna inom skälig tid medhinnas. En begränsning af det statistiska arbetet till endast sådana områden, där detsamma är af verkligt behof påkalladt, synes därför vara högeligen önskvärd. Då emellertid, enligt hvad under punkten 2:o här ofvan meddelats, Eders Kungl. Maj:t den 20 januari 1905 tillsatt en kommitté för åvägabringande af utredning och förslag, huru inom rikets officiella statistik största möjliga enhet och planmässighet i det officiella statistiska arbetet äfvensom ökad skyndsamhet vid publikationen må kunna åstadkommas, och sålunda anledning finnes till antagande, att de af Riksdagen antydda farhågor skola vinna nödigt beaktande, har Riksdagen ansett sig kunna bevilja det för år 1906 äskade anslaget.

Riksdagen har alltså, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifråga-varande framställning, på extra stat för år 1906 anvisat för arbets-statistiska undersökningar ett anslag af 24,852 kronor.

Handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1906 anvisa *dels* till bestridande af kostnader för *handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering* 7,500 kronor, *dels ock* för bestridande af utgifterna för dylika ärendens handläggning hos kommerskollegium under innevarande år, utöfver det för ändamålet vid nästlidna års riksdag anvisade anslag, ytterligare 1,000 kronor.

Till bestridande af kostnaden för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering har 1904 års Riksdag på extra stat för år 1905 anvisat ett belopp af 6,500 kronor, som af Eders Kungl. Maj:t disponerats sålunda, att till arvode åt en för nämnda ärendens behandling adjungerad ledamot af kollegium anvisats 4,500 kronor och till godtgörelse åt en amanuens åt den adjungerade ledamoten 2,000 kronor. Emellertid har kommerskollegium funnit ytterligare biträde åt den adjungerade ledamoten vara behöfligt och för detta ändamål äfvensom till vikariatsersättning under den adjungerade ledamotens semester åt den som förordnades att under tiden uppehålla

befattningen begärt, dels att för år 1905 måtte ställas till kollegii förfogande ytterligare 1,000 kronor, dels ock att anslaget för år 1906 måtte bestämmas till 7,500 kronor.

På de skäl, som i statsrådsprotokollet åberopats, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1906 anvisat *dels* till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering ett belopp af 7,500 kronor; *dels ock* till bestridande af utgifterna för dylika ärendens handläggning hos kommerskollegium under innevarande år, utöfver det för ändamålet redan anvisade anslag, ett belopp af 1,000 kronor.

Arfvode till en vaktmästare hos kommerskollegium.

17:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till beredande af *arfvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium* på extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 800 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

18:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning och i öfverensstämmelse med hvad under en följd af år ägt rum, har Riksdagen, på extra stat för år 1906 anvisat *dels* såsom bidrag till upprätthållande af *väfskolan i Borås* — med villkor att från Älfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget — 3,800 kronor; *och dels* såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola 1,000 kronor, under villkor att enahanda belopp varder för ändamålet från nämnda läns landsting eller eljest tillskjutet.

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart.

19:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1902—1905 ägt rum, på extra stat för år 1906 anvisat ett anslag af 28,000 kronor, att af Eders Kungl. Maj:t användas till understöd åt *Göteborgs handelsinstitut*

och grosshandels societetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, under förutsättning, hvad Göteborgs handelsinstitut beträffar, att Göteborgs stadsfullmäktige och, hvad Frans Schartaus handelsinstitut angår, att grosshandels societeten i Stockholm fortfarande till instituten lämna årligt understöd till minst samma belopp som hittills, samt på de villkor i öfrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

20:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1906 anvisat dels till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar ett belopp af 18,000 kronor; och dels till handelsstipendier ett belopp af 30,000 kronor.

21:o) Uti en till Riksdagen den 7 april 1905 aflåten proposition (n:o 118) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af protokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att, under villkor att Sveriges allmänna exportförening fortfarande bedrefve sin verksamhet i hufvudsakligen samma form som hittills samt att Eders Kungl. Maj:t erhöle rätt att utse en revisor med enahanda befogenhet i tillämpliga delar i afseende å föreningen, som enligt lag tillkommer af aktiebolag utsedd revisor i fråga om bolaget, såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år å extra stat för år 1906 anvisa ett belopp af 15,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

Riksdagen är öfvertygad därom, att behofvet för landets näringsidkare och affärsmän af tillgång till upplysningar rörande kommersiella förhållanden i främmande länder lämpligare kan tillgodoses genom en enskild förening än genom anordnande, på sätt af den s. k. handels- och sjöfartskommittén blifvit föreslaget, af en särskild byrå för sådant ändamål inom kommerskollegium; och anser Riksdagen såväl från denna synpunkt som af andra anledningar den verksamhet, exportföreningen har att utöfva, vara förtjänt af uppmuntran från statens sida.

Med afseende å behofvet af kontroll från det allmännas sida å föreningens förvaltning har Riksdagen ansett det böra såsom villkor för statsanslagets beviljande föreskrifvas — i stället för att, såsom af Eders Kungl. Maj:t föreslagits, Eders Kungl. Maj:t skulle äga utse en revisor med i propositionen angifven befogenhet — att föreningens räkenskaper skola efter hvarje räkenskapsår för granskning öfverlämnas till Riksdagens näst därefter sammanträdande revisorer.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen, i anledning af Eders Kungl. Maj:ts ifrågakarande proposition, under villkor att Sveriges allmänna exportförening fortfarande bedrifver sin verksamhet i hufvudsakligen samma form som hittills samt att föreningens räkenskaper skola för granskning öfverlämnas till Riksdagens revisorer, såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år å extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 15,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

22:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, å extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 23,000 kronor, att till bruks-societetens fullmäktige i järnkontoret utbetalas såsom bidrag till *uppehållande af undervisningen vid bergsskolorna i Filipstad och Falun*, under villkor att skolorna under år 1906 fortsätta sin verksamhet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 januari 1904 angifna plan, hvarom Eders Kungl. Maj:t torde vilja genom inspektion af sakkunnig person sig förvissa.

Anordnande af fabriksinspektion.

23:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1902—1905 ägt rum, för *anordnande af fabriksinspektion*, på extra stat för år 1906 anvisat *dels* till aflöning åt åtta yrkesinspektörer 40,000 kronor med 5,000 kronor till enhvar, för år räknadt; *dels* till arfvode åt en assistent i kommerskollegium 3,000 kronor; *dels* till bestridande af kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter 12,000 kronor; *dels ock* till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för godtgörelse åt tillfälligt förordnade inspektörer 2,000 kronor, eller tillhopa 57,000 kronor.

Ersättning till sjömanshusen.

24:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1900—1905 ägt rum, å extra stat för år 1906 under benämning »*ersättning till sjömanshusen*» anvisat ett anslag af 30,000 kronor för beredande åt sjömanshusen af skäligen ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrifning och redovisning samt med utarbetande af sjöfartsstatistiska uppgifter, dock under villkor, att aflöningarna till tjänstemännen vid

sjömanshus, som erhålla sådan ersättning, icke må utan kommerskollegii medgifvande höjas.

Brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm.

25:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart af åren 1900—1905 ägt rum, till bestridande af kostnaden för gäldande af *årspremie för brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm*, anvisat ett extra anslag för år 1906 af 18,314 kronor.

Mellanfolkliga arbetsamtet i Basel.

26:o) Med bifall till därom inom Riksdagen väckta förslag har Riksdagen beslutit att till *det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* för år 1906 lämna ett bidrag af 750 kronor.

Dyrtidstillägg.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollen öfver finansärenden för den 14 januari 1905 angifna grunder, af *dyrtidstillägg* för samma år åt en del tjänstemän och betjante i finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till finansdepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för år 1906 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 50,000 kronor.

På sätt i särskild skrifvelse blifvit anmäldt, har Riksdagen i anledning af hvad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, för beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom finansdepartementet jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater under sjunde hufvudtiteln på extra stat för år 1906 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp af 30,000 kronor att utbetalas med iakttagande, att för beräknande af dyrtidstillägg skola gälla de i nämnda skrifvelse angifna grunder.

Stockholm den 16 maj 1905.

Med undersåtlig vördnad.

Bilagor.

Bil.

Ordinarie anslagen under

Finans-

Departementschefen
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli
Kammarkollegium
Statskontoret
Stämpelomkostnader, <i>förslagsanslag</i>
Kostnader för allmänna bevillingens uttaxering, <i>förslagsanslag</i>
Mynt- och kontrollverken
Omkostnader för kontrollverket, <i>förslagsanslag</i>
Kammarrätten
Öfverintendentsämbetet
Tullverket, <i>förslagsanslag</i> att af tullmedlen direkt utgå. Nuvarande belopp
Ökas med
Ersättning till städerna för mistad tolag, <i>förslagsanslag</i>
Kommerskollegium
Bergsstaten
Statistiska centralbyrån:	
Aflömningsmedel för statistiska centralbyrån
<i>Reservationsanslag:</i>	
Till bibliotekets underhållande
Till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättningar
Till officiella statistiska trycket
Till en statistisk tidskrift
Till utarbetande af en aflönings- och pensionsstatistik
Befrämjande i allmänhet af slöjderna. Nuvarande belopp
Ökas med

Litt. A.

riksstatens Sjunde hufvudtitel.

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på förslag.		Summa.	
			Friheter.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.						
.....	17,000	—	—	—	17,000	—
.....	68,100	—	—	—	68,100	—
.....	122,100	—	—	—	122,100	—
.....	112,000	—	—	—	112,000	—
.....	234,000	—	—	—	234,000	—
.....	140,000	—	—	—	140,000	—
.....	20,300	—	—	—	20,300	—
.....	10,500	—	—	—	10,500	—
.....	191,900	—	—	—	191,900	—
.....	39,100	—	—	—	39,100	—
.....	3,849,000: —					
.....	3,100: —					
.....	3,852,100	—	—	—	3,852,100	—
.....	2,100,000	—	—	—	2,100,000	—
.....	85,110	—	—	—	85,110	—
.....	33,000	—	—	—	33,000	—
.....	28,400: —					
.....	1,500: —					
.....	20,000: —					
.....	17,300: —					
.....	1,400: —					
.....	1,000: —					
.....	41,200: —					
.....	69,600	—	—	—	69,600	—
.....	73,500: —					
.....	5,000: —					
.....	78,500	—	—	—	78,500	—
Transport	7,173,310	—	—	—	7,173,310	—

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart.....	
Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.....	
Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm, <i>förslagsanslag</i>	
Byggnader och reparationer, <i>reservationsanslag</i>	
Städers friheter, <i>förslagsanslag</i>	
Observations- och uppbördsprocenter m. m., <i>förslagsanslag</i>	
Kontroll å tillverkningsavgifter, <i>förslagsanslag</i>	
För kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	
Restitutioner, <i>förslagsanslag</i>	
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	
Kungl. operan.....	

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på förslag.		Summa.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	7,173,310	—	—	—	7,173,310	—
.....	11,500	—	—	—	11,500	—
.....	8,700	—	—	—	8,700	—
.....	30,000	—	—	—	30,000	—
.....	250,000	—	—	—	250,000	—
.....	21,550	—	30	—	21,580	—
.....	15,000	—	—	—	15,000	—
.....	750,000	—	—	—	750,000	—
.....	8,000	—	—	—	8,000	—
.....	75,000	—	—	—	75,000	—
.....	45,466	—	—	—	45,466	—
.....	18,769	—	—	—	18,769	—
.....	61,568	—	—	—	61,568	—
.....	32,000	—	—	—	32,000	—
.....	60,000	—	—	—	60,000	—
Summa	8,560,863	—	30	—	8,560,893	—

Bil. Litt. B.

Extra ordinarie anslagen under riksstatens Sjunde hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Finansdepartementet.		
<i>Finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>		
Till arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå....	4,500	—
<i>Kammarkollegium:</i>		
För fortsatt ordnande och registrerande af kammararkivets handlingar	5,000	—
<i>Statskontoret:</i>		
Till förstärkande af statskontorets arbetskrafter	3,000: —	
» ersättning för af statskontoret gjorda förskott.....	356,191: —	359,191 —
<i>Tullverket:</i>		
Till förstärkning af arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen	12,000	—
<i>Öfverintendentsämbetet:</i>		
Till underhåll och reparationer af publika byggnader	50,000: —	
» utförande af underhållsarbeten vid Borgholms slottsruin	5,000: —	55,000 —
<i>Kommerskollegium:</i>		
Till arfvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium	2,000: —	
För arbetsstatistiska undersökningar	24,852: —	
Till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering	7,500: —	
Transport	34,352: —	435,691 —

		Kronor.	ö.	
	Transport	34,352: —	435,691	
Till bestridande af utgifterna för dylika ärendens handläggning hos kommerskollegium under år 1905 utöfver förut anvisadt anslag, ytterligare		1,000: —		
» arfvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium		800: —	36,152	—
<i>Statistiska centralbyrån:</i>				
Till arfvode åt en extra tjänsteman därstädes		3,000: —		
» förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden därstädes m. m. anslagna medel		8,000: —	11,000	—
<i>Befrämjande i allmänhet af slöjderna:</i>				
Bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lärare vid samma skola.....			4,800	—
<i>Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart:</i>				
Till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandels societens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut		28,000: —		
» befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar.....		18,000: —		
» handelsstipendier		30,000: —		
Bidrag till Sveriges allmänna exportförenings verksamhet under år 1905		15,000: —	91,000	—
<i>Befrämjande i allmänhet af bergsbruket:</i>				
Till uppehållande af undervisningen vid bergsskolorna i Filipstad och Falun			23,000	—
<i>Fabriksinspektion:</i>				
Till anordnande af fabriksinspektion			57,000	—
<i>Diverse anslag:</i>				
Ersättning till sjömanshusen.....		30,000: —		
Till brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm ...		18,314: —		
Bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel		750: —		
» beredande af dyrtidstillägg för år 1905 åt en del tjänstemän och betjante i finansdepartementet samt därtill hörande ämbetsverk och kärer, <i>förslagsanslag</i>		30,000: —	79,064	—
	Summa		737,707	—